

Liturgie 7e Zondag na Epifanie Zondag 23 februari 2025 Kogerkerk

Orgelmuziek

VOORBEREIDING

Welkom

Stilte

Drempelgebed

(gaan staan)

Intochtslied: 276 – Zomaar een dak

Bemoediging

oud.l. Onze hulp is in de Naam van de ENE

gem. de Heer van hemel en aarde

oud.l. Eeuwige onze God keer U naar ons toe

gem. en doe ons leven met hart en ziel

(gaan zitten)

Kyriegebed

En laten we dan samen bidden. Om alle nood, alle lijden in onze wereld. Het is zo veel. Laten we tot God bidden, om zijn ontferming over ons.

Goede God,

In deze, onze wereld,

Waar in zoveel niet goed is,

Zoveel lijden, zoveel pijn.

Zoeken wij Uw aangezicht

En roepen wij: Ontferm U over ons.

Wij zoeken hier Uw aangezicht,

God houdt uw oog op ons gericht, kyrie eleison

We hebben zoveel vragen:
Waarom doen mensen mensen pijn?
Waarom verknoeien wij de aarde?
Waarom lukt vrede niet,
En eerlijk delen?
Wij roepen: Ontferm U over ons

*De vragen huizen in ons hart.
Gij de duisternis ontwart. Kyrie eleison!*

Om uw mensen die leven waar oorlog is,
Om uw mensen op de vlucht,
Om uw mensen die honger hebben,
Om al uw mensen voor wie het leven duister is
roepen wij: Ontferm U over ons.

*Begrens de eindeloze nacht van wie geen morgen meer verwacht. Kyrie
eleison!*

Om onszelf
Waar ons leven donker is,
Om onszelf waar wij pijn hebben,
In de rouw zijn,
Waar wij zoeken naar licht
Om onszelf roepen wij: Ontferm U over ons.

*Wanneer het donker ons verrast, houd ons dan met uw goedheid vast. Kyrie
eleison!*

Ontferm U over ons
En onze wereld.
Wees ons tot hoop en toekomst.
Om alles en allen roepen wij: Ontferm U over ons.

*Het lied van wie zijn voorgegaan zet ons vandaag tot zingen aan.. Kyrie
eleison!*
Amen

Glorialied: 650 De aarde is vervuld

1.Zanggroep - 2 en 3 allen

4.zanggroep – 7. allen

DIENST VAN HET WOORD

Gebed bij de opening van de Schrift

Goede God,

Soms geloven we het niet,
dan lijkt alles zo hopeloos,
zo potdicht, zo muurvast.

Vrede verweg,
gezondheid geschonden,
de aarde waar het niet goed mee gaat.

Soms geloven we niet dat
het nieuwe begin dat U ons belooft,
ook werkelijk waar zal worden.

Daarom bidden wij U:
spreek hier en nu
woorden van moed en leven,
opdat wij geloof krijgen,
en bemoedigd worden
om vast te houden aan Uw nieuwe begin
in ons leven
Amen.

Inleiding op de 1^e lezing

Randy zal zo voor ons een gedeelte uit het boek Genesis lezen. Het is deel uit de Jozef verhalen. U kent het verhaal van Jozef de dromer ongetwijfeld. Jozef die door zijn broers in een put werd gegooid en vervolgens als slaaf verkocht in Egypte. Die daar uiteindelijk onderkoning werd.

Nu zijn zijn broers door hun vader Jacob vanuit Kanaän naar Egypte gestuurd, vanwege de zware hongersnood die er in Kanaän heerst. In het verhaal dat nu volgt staan de broers tegenover Jozef, die hen eerst nog niet herkent.

Eerste lezing: Genesis 45; 3 – 11. 15

Jozef sprak tot zijn broers:

Ik ben Jozef!

Leeft mijn vader nog?

Maar zijn broers konden hem geen antwoord geven,

zij weken terug van voor zijn aangezicht,
verbijsterd.

Jozef sprak tot zijn broeders:

Kom naar mij toe, dichterbij.

Zij kwamen dichterbij,

Hij sprak.

Ik ben Jozef, jullie broeder, die jullie verkocht hebben naar Egypte.

Maar maak jezelf daarover geen verwijten en kijk niet naar elkaar met toornige
ogen

dat jullie mij hierheen hebben verkocht,
want om te overleven heeft God mij gezonden,
voor jullie aangezicht uit.

Want twee jaar al duurt de honger tot diep in het land
en nog vijf jaar zal het duren dat er niet geploegd wordt en niet geoogst.

God heeft mij gezonden, voor jullie aangezicht uit

om voor jullie een rest op aarde veilig te stellen,

om je te doen overleven voor een groot nieuw leven.

Jullie waren het niet, God was het die mij gestuurd heeft hierheen,

Die mij heeft gemaakt tot vader van Farao,

tot heer over heel zijn huis,

tot heerser over heel Egypteland.

Snel nu, ga opwaarts naar mijn vader

en zeg hem:

Zo heeft je zoon gesproken, Jozef:

‘God heeft mij aangesteld tot heer over heel Egypte.

Daal af naar mij, zonder stilstand,

vestig je in het land Gosjen,

dicht bij mij zul je zijn,

jij en je zonen en de zonen van je zonen,

je schapen en je runderen

en alles wat bij je hoort.

Daar zal ik voor je zorgen,

want nog vijf jaar duurt de honger –

je zou wegwijnen,

jij en je huis en alles wat je toebehoort.’

Toen kuste hij al zijn broeders en huilde om hen.

Toen pas konden zijn broeders met hen spreken.

(Vertaling: Tora – Huub Oosterhuis en Alex van Heusden)

Zingen: Lied 1000, vers 1, 2 en 5

Coupletten door zanggroep, refrein allen

Tweede lezing: Lucas 6; 27 – 38

Nee, tot u die hoort zeg ik:
hebt uw vijanden lief,
doet wél aan wie u háten!

Zegent wie u vervlóeken,
bidt voor wie u belágen!

Slaat iemand je op de wang,-
houd hem ook de andere voor;
pakt iemand je mantel af,
verhinder hem ook het hemd niet!
Geef aan al wie je vraagt,
en pakt iemand het jouwe af,
vraag het niet van hem terug!

Zoals ge wilt dat de mensen ú doen,
doet aan hen evenzo!

Als ge liefhebt wie ú liefhebben,
wat voor genade is dat bij u?
Ook de zondaars immers hebben lief
wie hén liefhebben!

Ja, als ge goeddoet aan wie ú goeddoen,
wat voor genade is dat bij u?
Ook de zondaars immers doen hetzelfde!

En als ge uitleent aan hen
van wie ge verwacht te ontvangen,
wat voor genade is dat bij u?
Ook zondaars lenen aan zondaars,
om evenveel terug te ontvangen!

Nee, hebt uw vijanden lief!-
doet goed en leent uit
zonder hoop op iets terug;

dan zal uw loon groot zijn
en zult ge wezen: zonen van de Allerhoogste,
omdat hij goedertieren is
jegens de genadelozen
en bozen!

Wordt barmhartig
zoals uw Vader barmhartig is!

Oordeelt niet,-
dat ge niet zult wórdén geoordeeld;
vonnist niet,-
dat ge niet zult worden gevonnist;
laat los,- dat ge losgelaten zult worden!-

geeft,- en aan u zal gegeven worden;
een mooie maat,
aangedrukt, geschud en overvloeiend,
zullen ze u in de schoot geven,
want met de maat waarmee gij meet
zal aan u worden toegemeten!
(Vertaling: Naardense Bijbel)

Zingen: Lied 537, vers 1, 3 en 4

1. Zanggroep – 2 en 3 allen

Overweging

Een paar weken geleden was het weer in het nieuws. Er zijn in het afgelopen jaar weer meer meldingen gedaan van kinderen en jongeren die worden gepest. Of dat ook betekent dat er daadwerkelijk meer gepest wordt, weten we natuurlijk niet – het kan ook zijn dat er makkelijker een melding van wordt gedaan – maar feit is dat het pesten zeker niet minder is geworden. Ondanks alle antipestprogramma's en – protocollen. Pesten is een serieus probleem, zeker nu - anders dan toen wij jong waren - er ook veel online gepest wordt, waardoor je als gepest kind nergens meer veilig bent, en het altijd maar doorgaat. Iedereen die vroeger gepest werd, weet wat dat met je doet. Hoe het je zelfvertrouwen kan ondermijnen. Je sociale relaties. Uit onderzoek blijkt dat volwassenen die als kind werden gepest, vaker te maken hebben met depressies, en een lagere levenskwaliteit hebben. Het is zo schadelijk, maar wat kunnen we er aan doen?

Misschien hebt u het ook meegemaakt dat je zelf als kind gepest werd. Of dat je kind, je kleinkind, of je buurkind werd gepest, geslagen, getreiterd. Als kind kan je helemaal weinig doen, maar wat doe je als volwassene als je zoiets hoort of ziet? Ga je er op af en geef je de pesters er eens flink van langs, jut je het kind op om terug te slaan of ga je op hoge poten naar de ouders van de pesters of de school?

Ik weet in ieder geval zeker dat ik niet met Jezus' woorden aan zou komen: 'Hebt uw vijanden lief, doet wél aan wie u háten! Slaat iemand je op de wang, houd hem ook de andere voor.' Ik heb dat vroeger in ieder geval niet tegen mijn kinderen gezegd, en waarschijnlijk zal geen enkele ouder dat zeggen.'

En ook als het niet om je kind gaat, maar om iets wat je zelf meemaakt, lijken het ondoenlijke woorden die Jezus hier spreekt. Want je kunt je toch niet voorstellen dat als iemand met opzet een deuk in je spatbord rijdt, je dan zegt 'rijdt er ook maar één in mijn andere spatbord'. Of als een groep baldadige jongeren uit balorigheid een paar planten uit je tuintje trekken, je dan zegt 'trek er nog maar een paar uit'. Of, om het naar de internationale politiek te trekken: We kunnen ons niet voorstellen dat Zelensky tegen Poetin zegt: Het is goed hoor. Je krijgt de Donbas en ik geef je nog een andere regio. Of dat Denemarken Groenland aan Trump geeft, en – vooruit - ook nog een ander gebied.

Nee, het zijn moeilijke woorden, in het groot en in het klein. Je vijand liefhebben klinkt ondoenlijk. Je andere wang toekeren onmogelijk. We hebben tenslotte ook nog onze eigenwaarde en onze trots. We laten niet over ons heen lopen. En hoe snel denk je dan niet: "Jezus heeft het mooi gezegd allemaal, maar ik zie het mezelf niet doen'.

Toch, wil ik met u wat beter naar Jezus' woorden kijken. Want misschien ligt het toch wat genuanceerder dan we op het eerste gezicht denken.

Allereerst, komt dan de vraag: Tot wie heeft Jezus het eigenlijk? en daar ligt dan direct al een belangrijk punt. Want dan lezen we: 'Maar tegen u die hoort, zeg ik.' Jezus heeft het dus niet tegen iedereen, maar tegen hen die horen, die luisteren. En horen is in de bijbel nooit zomaar horen, maar horen naar de woorden van de Thora, de Joodse wet.

Jezus spreekt zijn moeilijke woorden tot hen die de bijbel bestuderen en vervolgens de woorden ervan ook willen doen. Want horen en doen is in de taal van het jodendom hetzelfde. Tot hen dus die er wat voor over hebben, voor hen die het wat mag kosten aan pijn en moeite; tot hen spreekt hij. Je kunt het dus nooit aan een ander opleggen. Nooit tegen een ander zeggen dat hij zo moet

handelen. Hoe graag we dat ook zouden willen. We kunnen er misschien wel zelf mee beginnen. Daar hebben we wel invloed op.

'Maar tegen u die hoort, zeg Ik:" -en dan klinkt het- 'Hebt uw vijanden lief'. Nu is over dat liefhebben ook nog wel het een en ander te vertellen. Als er in de bijbel staat dat we onze medemens moeten liefhebben; onze naaste, de vreemdeling, of - zoals hier- zelfs onze vijand, dan is dat een ander liefhebben dan zoals wij dat kennen. Bij ons is liefhebben puur gevoel; je hebt vlinders in je buik als je verliefd bent, een warm gevoel in je lijf als je van iemand houdt. Liefde overkomt je en kun je niet dwingen.

Maar liefhebben in de joodse traditie is heel wat anders. Je medemens liefhebben, doe je daar vooral met je handen. Dat doe je door de praktische daden die je verricht.

In het boek Deuteronomium staat bijvoorbeeld dat we de vreemdeling moeten liefhebben die binnen onze poorten woont. Daaruit blijkt al dat dat een ander liefhebben is, dan zoals wij dat kennen. Want hoe kun je iemand liefhebben die je niet kent. En bovendien wat heeft zo'n vreemdeling eraan dat we smachten van liefdegevoelens. Een vreemdeling heeft een bed nodig en eten en kleding en een huis om in te wonen.

Precies zo is het ook met het liefhebben van onze vijand. We hoeven hem of haar niet ineens aardig te vinden. Wat Jezus bedoelt, is dat we anders handelen, dan we vanuit ons gevoel misschien gewend zijn.

Wat hij bedoelt is misschien dat je iemand toch gedag zegt, ook al zou je hem het liefst straal negeren. Dat je hem toch een kaart stuurt met zijn verjaardag, al heb je daar de grootste moeite mee.

Wat Jezus volgens mij bedoelt en wat we ook allemaal zullen beamen is dat hard tegen hard niets oplost. Als iemand mij wat aandoet en ik doe hetzelfde terug dan ontstaat er een eindeloze spiraal van geweld. Ik las het verhaal van een dorpje ergens op Kreta, waarvan de huizen ruïnes waren geworden en dat nu totaal uitgestorven was. Ooit, jaren geleden, hadden de bewoners elkaar bijna allemaal door bloedwraak uitgemoord. Het was begonnen met een ruzie tussen twee kinderen van twee families die elkaar niet erg mochten. De laatste bewoners waren door de overheid naar de verste uithoeken van het eiland gestuurd en zo van elkaar gescheiden. Het lijkt misschien een onwaarschijnlijk verhaal, maar als we nu naar Gaza kijken, is het zo onwaarschijnlijk niet. Het laat ons zien wat hard tegen hard kan doen. Kwaad met kwaad vergelden - oog om oog en tand om tand - het blijkt de spiraal van geweld alleen maar te verhogen; en dat is ook zo in het klein. Als ik mijn kinderen vroeger wel eens

aanraadde om terug te pesten als ze werden gepest, om terug te schelden, of te slaan, dan was hun antwoord: ja, maar dan doen zij het nog harder terug. Wat dat betreft waren mijn kinderen misschien wel wijzer dan ik.

Jezus lijkt ons een weg aan te bieden om die geweldsspiraal te doorbreken; niet door het laatste woord te hebben, maar door de eerste stap te zetten. Het verhaal van Jozef en zijn broers is daar een prachtig voorbeeld van. Jozef had zijn broers gemakkelijk gevangen kunnen nemen, nu hij onderkoning van Egypte is geworden. Hij had gemakkelijk wraak kunnen nemen op wat zij hem hadden aangedaan. Zij waren het die hem wilden vermoorden, die hem in een put achterlieten, waarna hij als slaaf verkocht werd in Egypte. Vele lange jaren lang was zijn leven daardoor zwaar en moeilijk. Hij had gemakkelijk kunnen denken: Oog om oog, tand om tand. Nu zijn jullie aan de beurt. Maar dat doet hij niet: Hij spreekt integendeel woorden van verzoening, van liefde, en daardoor is er een nieuw begin mogelijk. De vader krijgt zijn zoon terug. De broers zijn weer in broederschap verenigd.

Tot slot nog een ander mooi verhaal uit de joodse traditie. Onder de joodse rabbijnen ontstond een levendige discussie wat je nu moest doen als de ezel van je vriend en de ezel van je vijand uitgerekend op hetzelfde moment je hulp nodig hebben.

Het antwoord was als volgt: Als iemand ziet dat de ezel van de vijand onder zijn last bezwijkt gaat hij er op af, helpt hem eerst met afladen en daarna weer met opladen. Dat is een zwaar en dorstig karwei in het warme Israël. Dus gaan ze samen naar de herberg, waar de eigenaar van de ezel in stilte denkt: "Zoveel houdt deze man van mij, en ik, stomkop maar denken, dat hij mij haatte" Dan praten ze met elkaar en sluiten vrede.

En na dit ezelsbruggetje naar de vijand te hebben geslagen gaat hij naar zijn broeder en helpt hem.

Het klinkt zo eenvoudig, maar het is niet gemakkelijk, nog steeds niet, ook na al mijn woorden niet. Maar onze wereld heeft het harder nodig dan ooit. En misschien helpt het ons om te bedenken dat die ander, die vijand, een mens is zoals u en ik, met net zoveel kwade kanten, maar ook met net zoveel goede kanten. En daar waar dat ons lukt, daar waar we een eerste stap kunnen zetten, hoe klein die ook is, daar zijn wij echte kinderen van de Eeuwige.

Want je kunt nu eenmaal niet vechten tegen de nacht, maar je kunt wel een licht ontsteken. Amen

Orgelmuziek: Sicilienne uit de Suite 'Pelleas et Melisande' - Gabriel Faure

Zingen: Lied 809 Blijf niet staren

1. Zanggroep, 2 en 3 allen.

DIENST VAN GEBEDEN EN GAVEN

Mededelingen

Inzameling van de gaven

Orgelmuziek:

Dank- en voorbeden

Afgewisseld met gezongen

Goede God, Gij hebt ons
door Jezus
de weg gewezen
naar Uw Rijk hier op aarde.
Geef ons de kracht en de moed
die weg te blijven gaan.

Wij willen U eerst en vooral danken,
voor deze nieuwe dag,
voor de lucht die wij ademen,
voor het licht in ons leven.

Wij danken U
dat het woord 'vrede' nog bestaat,
in deze wereld van overal oorlog.
Dat er mensen zijn die haar zoeken;
altijd maar weer.
Dat wij die mensen mogen zijn.
Daarom bidden wij...

Wij bidden U om wijsheid
Voor alle regeringsleiders
Overal ter wereld.
Dat zij gedreven worden
Door liefde en zachtheid
Dat de geweldloosheid
het mag winnen van geweld.
Dat de liefde voor mens en volk
het mag winnen van de haat
en de zucht naar macht.
Daarom bidden wij.

Voor alle gepeste kinderen,
jongeren en volwassenen
bidden wij.
Dat er mensen zijn die voor hen opkomen,
Dat ze hun zelfvertrouwen behouden.
Daarom bidden wij.

Wij bidden U voor onszelf.
Dat wij het kunnen:
niet terugslaan,
onze andere wang toe keren,
geven aan wie vraagt,
goed zijn voor wie tegen ons is.
Geef ons de kracht
niet eerst onszelf zoeken
maar Uw goedheid in de ander.
Daarom bidden wij..

Wij bidden U voor deze gemeente van de Kogerkerk
En voor allen die bij haar horen.
Wij bidden U speciaal voor hen die ziek zijn,
dat zij troost mogen vinden en kracht
Voor hen die een liefste zijn verloren,
Dat zij omringd zijn door warmte en liefde.
En wij bidden voor wie wij gevraagd zijn te bidden.
(intenties)

En bidden wij in stilte
voor wat geen ander voor ons zeggen kan.
(stilte)
Daarom bidden wij.....

Gij, die nooit varen laat
het werk van uw handen,
zie ons hier,
hoor ons gebed.
Sterk ons geloof in U
en in mensen,
Amen

Onze Vader

En laten we dan alles wat in ons omgaat, samenbrengen in het gebed dat Jezus ons leerde.

Onze Vader die in de hemelen zijt,
Uw naam worde geheiligd
Uw koninkrijk kome
Uw wil geschiede, gelijk in de hemel zo ook op aarde
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
En leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid.
Amen.
(gaan staan)

Slotlied: 1014 Geef vrede door

Wegzending en zegen beantwoord met 3x Amen

Laten we dan hier gaan, met de woorden van Jezus in ons hoofd en in ons hart.
Dat het in ons vermogen is: hardheid in zachtheid om te buigen. Laten we
daartoe bidden om de zegen van de Eeuwige:

De Eeuwige zegene en behoede U

De Eeuwige doe zijn aangezicht over U lichten en zij u genadig.

De Eeuwige verheffe haar aangezicht over u

En geven U vrede.

Orgelmuziek: Toccata d-moll - Johann Sebastian Bach